

Árinformáció a késő középkor memoárirodalmában

A középkori történetírás egy sajátos, rendszertanilag nehezen behatárolható műfaját jelentik a memoárok, önéletírások. A besorolás nehézségét leginkább az okozza, hogy az emlékiratok a legritkább esetekben jelennek meg tiszta formában, hanem általában más irodalmi-történetírói műfajokkal (leginkább évkönyvekkel, városi vagy regionális krónikákkal, útleírásokkal) vegyítve, elemzésük így a memoárirodalom szubjektivitása mellett magában rejti azt az előnyt is, hogy a „nagy események” könnyen kerülhetnek megvilágításba „alulról” is.

A jelen előadás éppen ezt a módszertani sajátosságot figyelembe véve igyekszik bemutatni az árváltozások dinamikáját, az árképzés/árképződés és „árpolitika” késő középkori jellegzetességeit a késő középkor elsősorban német nyelvterületen keletkezett visszaemlékezéseinek tükrében, valamint kísérletet tesz a történetírás, mint narratív műfaj lehetséges árinformációs forrásként való felhasználásának metodológiai ismertetésére. A vizsgálandó források sokrétűségük mellett azzal a közös jellemzővel bírnak, hogy a szerzőjük saját, megélt élményeit és szubjektív szempontjait a „történetvezetés” fő szálaként alkalmazzák, így mód van arra, hogy a mindennapi életet alapjaiban befolyásoló árváltozásokat nyomon követhessük.

Önéletrajzi vonásaik mellett a vizsgált munkák lehetnek városi krónikák (Bartholomaeus van der Lake, *De historia van der Soistschen vede*; Marcus Spittendorf, *Denkwürdigkeiten*; Johannes Heise, *Ein verzeichniss ettlicher alten beschehenen dinge*; *Ein verzeichniss ettlicher alten beschehenen dinge*), regionális krónikák (Engelbert Wusterwitz, *Märkische Chronik*), naplók (III. Frigyes császár, Johannes Knebel, Ursula Pfäffinger, Job Rorbach, Johann Tichtel, Johannes Heise, Hans Porner és Reinhart Noltz naplói), útleírások (Hieronymus Münzer, *Itinerarium*; Paolo Santonino, *Itinerarium*; Hans Porner, *Meerfahrt*), vagy éppen konkrét eseményekre, illetve időszakokra történő

visszaemlékezések (Johannes Burkhart, *Liber notarum ab anno 1483 usque ad annum 1506*; Thomas Ebendorfer, *Diarium sive Tractatus cum Boemis*). A fenti források felhasználásával leginkább arra keressük a választ, hogy a kereskedelmi forgalomban megjelenő termékek és szolgáltatások árai mennyire vannak kitéve a változásoknak, és ha változnak, akkor mely tényezők alakítják leginkább az árakat.

Megnézzük, hogy az egyes régiókban keletkezett munkák milyen fizetőeszközöket ismertetnek, illetve hogy megállapítható-e valamilyen különbség az egyes területek árpolitikája között. Megvizsgáljuk továbbá azt, hogy tetten érhető-e a forrásokban valamiféle külső, elsősorban hatalmi eredetű beavatkozás az árszabásba, különös tekintettel a készletezések, a feketegazdaság és a „piaci összefonódások” megakadályozására, valamint a „fogyasztóvédelemre”.